

Bestråling af gærceller

Fælles fagligområde - Stråling og levende organismer ▾

Gærcellers gæring kan igangsættes ved at tilsætte glucose ($C_6H_{12}O_6$). Ved gæringsprocessen dannes carbondioxid (CO_2), dvs. at jo mere aktive gærcellerne er, desto højere vil mængden af carbondioxid (CO_2), der udledes, være. Hermed kan gærcellers gæring sammenkædes med udledning af carbondioxid (CO_2).

Undersøgelsen er opdelt i to undersøgelser:

1. Bestråling af tørgær med alfa-, beta- og gammakilder.
2. Undersøg hvordan radioaktiv bestråling af gærceller indvirker på gærcellernes gæring.

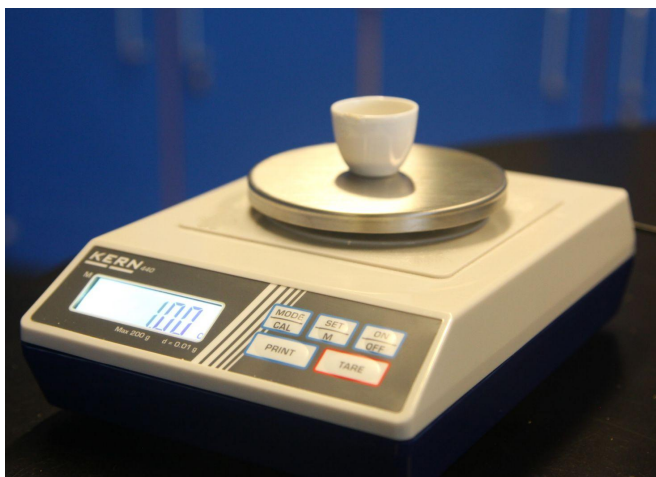
01 Elevvejledning - første del

Bestråling af gærceller (tørgær)

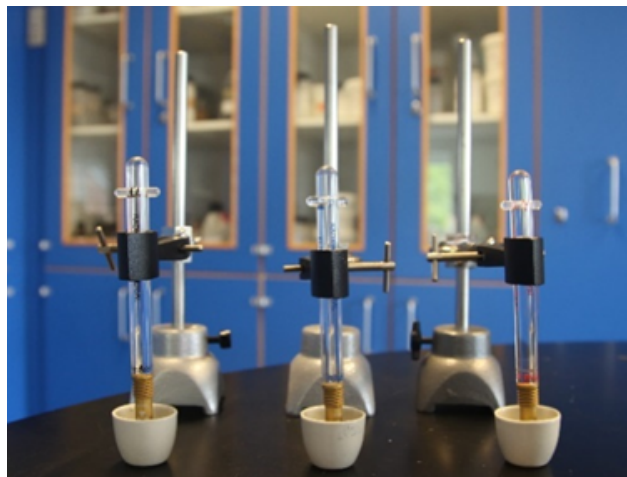
Naturfagligt spørgsmål

Hvilken påvirkning har alfa-, beta- og gammabestråling på gæringsprocessen i gærceller?

Opstillingsbillede

Der afvejes 1 g gær i hver porcelænsdigel

Gæret bestråles med de radioaktive kilder. Husk også en porcelænsdigel med 1 g gær, der er ubestrålet.

Materialer

• Radioaktive kilder (sæt) - 510000	• Tørgær - 800550-1
• Vægt med nøjagtighed på 0,01 g - 102950	• Porcelænsdigel 15 mL, 4 stk. - 028000

Hypotese

Opstil en hypotese for; hvad vil de tre strålingskilders indflydelse være på gæringshastigheden for gærceller. Overvej herunder hvilken strålingskilde vil påvirke hastigheden henholdsvis **mest** og **mindst**?

Skriv overvejslen i skemaet.

	Hypotese over jeres forventning:
Alfastråling	
Betastråling	
Gammastråling	

Fremgangsmåde

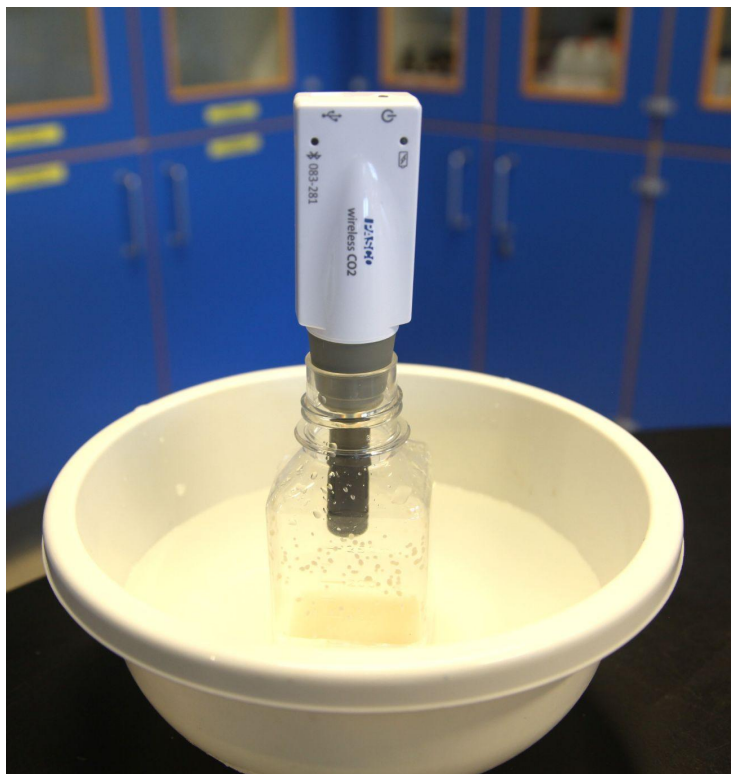
- ☐ Afvej 4 x 1 g tørgær og fordel gæren i fire porcelænsdigler – den fjerde digel skal ikke bestråles og anvendes som reference.
- ☐ Anbring de tre radioaktive kilder i hver sit stativ over porcelænsdiglerne med en afstand mellem kilden og tørgæret på 0,5 cm. (Undgå at kilden kommer ned og rører tørgæret). Se billedet med forsøgsopstillingen.
- ☐ Bestrålingen af gæren skal foregå over en periode på mindst to døgn. I denne periode bør opstillingen af sikkerhedsgrunde "gemmes" i et aflåst skab.

---

02 Elevvejledning - anden del

Gærcellers aktivitet

Gærcellers aktivitet kan registreres ved at undersøge, hvor meget CO_2 , der dannes ved gæringsprocessen.

Materialer

• Vægt - 102950	• Glucose ($\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$) - 832500-3
• Vandbad - 052000	• 1 g bestrålet gær
• Termometer - PS-3201	• Elkedel - 066815
• CO_2 -sensor (m. prøvebeholder) - PS-3208	
• Computer (Microsoft eller MAC)	

Hvorfor er det nødvendigt også at undersøge gæringsaktiviteten af ubestrålet tørgær i undersøgelsen?

Fremgangsmåde

- ☐ Hæld 100 ml 35 °C varmt vand i prøvebeholderen.
- ☐ Tilsæt det ubestrålede tørgær fra første del af undersøgelsen til vandet.
- ☐ Tilsæt yderligere 4 g glucose til vandet. Rotér lidt med beholderen, indtil glucosen er opløst.
- ☐ Tilslut CO₂-sensoren og anbring sensoren i beholderen, som vist på fotoet.
- ☐ Anbring til sidst beholderen i et fad med ca. 40 °C varmt vand.

Indsamling af data

- Mål CO₂-koncentrationen i beholderen et interval på hvert 15. s i 25 min.
- Tag screendump eller notér slutkoncentrationen af CO₂.
- Gentag dataindsamlingen ved de tre slags bestrålede gær.

Konklusion

Hvordan påvirker de tre slags stråling gærcellernes aktivitet?

Vurdér jeres hypotese med måledata fra undersøgelsen og beskriv resultatet:

Hvilke fejlkilder er der i undersøgelsen?

Hvis jeres hypotese ikke blev bekræftet, hvad kan så være årsagen?
